

Megoldás. Jelölje n a keresett $g(x)$ polinom fokszámát. Vizsgáljuk meg először, van-e olyan legfeljebb elsőfokú $g(x)$ polinom, amelyre $f(g(x)) = g(f(x))$. Legyen $g(x) = bx + c$. Ekkor

$$f(g(x)) = abx + ac + 1 \quad \text{és} \quad g(f(x)) = bax + b + c.$$

Az elsőfokú tagok egyenlők, így ez a két polinom pontosan akkor azonos, ha $ac + 1 = b + c$. Ha $a = 1$, akkor innen $b = 1$, c pedig tetszőleges valós szám, ha pedig $a \neq 1$, akkor $b \neq 0$ tetszőleges és $c = \frac{1-b}{1-a}$. Vegyük észre, hogy így a $b = 0$ esetben is megoldást kapunk, ekkor a $g(x)$ konstans és értéke $c = \frac{1}{1-a}$.

A továbbiakban legyen $g(x) = b_n x^n + b_{n-1} x^{n-1} + \dots + b_1 x + b_0$ legalább másodfokú polinom. Ekkor

$$g(f(x)) = b_n (ax + 1)^n + b_{n-1} (ax + 1)^{n-1} + \dots + b_1 (ax + 1) + b_0.$$

Rendezzük ezt a polinomot az x csökkenő hatványai szerint és a binomiális tétel felhasználásával írjuk föl a két legmagasabb fokú tagját:

$$g(f(x)) = b_n a^n x^n + (nb_n a^{n-1} + b_{n-1} a^{n-1}) x^{n-1} + \dots$$

Az $f(g(x))$ polinom két legmagasabb fokú tagja $b_n a x^n$ és $b_{n-1} a x^{n-1}$.

Ha $f(g(x)) = g(f(x))$, akkor szükséges, hogy

$$(1) \quad b_n \cdot a^n = b_n \cdot a,$$

illetve

$$(2) \quad n \cdot b_n \cdot a^{n-1} + b_{n-1} \cdot a^{n-1} = b_{n-1} \cdot a.$$

Az első feltételből $ab_n \neq 0$ és $n \geq 2$ figyelembevételével kapjuk, hogy $a^{n-1} = 1$. Ha n páros, akkor innen $a = 1$, ha pedig páratlan, akkor $a = \pm 1$ adódik.

Ha $a = 1$, akkor a (2) feltételből $n \cdot b_n = 0$, ami nem lehetséges. Nem létezik tehát olyan legalább másodfokú $g(x)$ polinom, amely az $f(x) = x + 1$ polinommal fölcserélhető.

Meg kell még vizsgálnunk az $a = -1$ lehetőséget, amikor n páratlan. Az $f(g(x)) = -g(x) + 1$, $g(f(x)) = g(-x + 1)$ polinomok pontosan akkor azonosak, ha

$$(1) \quad g(x) + g(1 - x) = 1.$$

Geometriailag ez azt jelenti, hogy a $g(x)$ polinom grafikonja szimmetrikus a $(0,5; 0,5)$ pontra, a $g(x)$ polinom $0,5$ -re szimmetrikus helyeken fölött értékei, $g(0,5 - x)$ és $g(0,5 + x)$ a $0,5$ -re szimmetrikusan helyezkednek el, összegük 1:

$$(2) \quad g(0,5 - x) + g(0,5 + x) = 1.$$

(1) és (2) nyilván ekvivalensek, az $x \leftarrow (0,5 - x)$ helyettesítéssel kaphatók egymásból. (2) pedig úgy is fogalmazható, hogy ha a $g(x)$ grafikonját a $(-0,5; -0,5)$ vektorral eltoljuk, akkor a kapott $h(x) = g(0,5 + x) - 0,5$ polinom grafikonja az origóra szimmetrikus, $h(x) + h(-x) = 0$, a $h(x)$ polinom páratlan.

Ebben az összegben a $h(x)$ páratlan fokú tagjai kiesnek, a páros fokú tagok pedig megkétszereződnek. Ha tehát ez az összeg azonosan nulla, azaz minden együtthatója nulla, akkor a $h(x)$ -ben egyáltalán nincsen páros fokú tag: egy polinomfüggvény pontosan akkor páratlan, ha minden tagjának a foka páratlan.

Mivel $g(x) = h(x - 0,5) + 0,5$, $g(x)$ és $f(x) = -x + 1$ pontosan akkor cserélhető föl, ha

$$g(x) = 0,5 + \sum_{k \text{ páratlan}} b_k (x - 0,5)^k,$$

ahol a b_k együtthatók tetszőleges valós számok.

Eredményeinket összefoglalva:

– ha $a = 1$, akkor $g(x) = x + c$,

– ha $a \neq 1$, akkor $g(x) = bx + \frac{1-b}{1-a}$, ahol b tetszőleges valós szám,

– ha $a = -1$, akkor $g(x) = 0,5 + \sum_{k \text{ páratlan}} b_k (x - 0,5)^k$.